

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ

RABİTANIN ÖNEMİ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

"Ey iman edenler! Allah'ın razı olmadığı işlerden sakının! Verdiğiniz sözlerde, yaptığınız tövbelerde ve bütün hallerinizde sadıklarla birlikte (siz de doğru kişiler) olun." (Tevbe 9/119)

Allah Teâlâ âyeti kerimede bize takvayı emrediyor. Takvayı elde etmek için Allah'ın sadık kulları ile beraberlik emredilmiş. Allah'ın sadık kulları ile beraberlik ya beden ile ya da kalp ile olur. Asıl mesele onlarla Allah yolunda kalp ile beraber olmaktır. Beden ile beraberlik bundan sonra fayda verir.

Mürşidle ilk beraberlik onun terbiyesine girmekle başlar. Ardından mürid onunla aynı meclisi, aynı mekanları, aynı işleri, aynı ibadetleri paylaşmaya başlar. Bundan sonra mürid, kalben mürşidine yakınlık duyar. Mürid mürşidini yakından tanıdıka, onun Allah'a karşı sevgisini, güzel edebini gördükçe kendisine hayran olur. Onu Allah için sever. Onun gibi samimiyetle Allah adamı olmaya ve güzel amel yapmaya yönelir. İşte asıl hedef bu kalp ve gönül beraberliğidir. Bu sevginin ve beraberliğin sonucu mürşiddeki ihlâs, takva, edep ve ilâhi aşk, müridin samimiyet derecesine göre kendisine geçer.

Mürşidin uzaktan feyiz vermesi, kalplere tasarrufta bulunması Allah Teâlâ'nın kâmil velilere verdiği özel bir yetkidir. Allah Teâlâ velisini seven ve gönlünü onun gönlündeki nura bağlayan kimseye çok özel ikramlarda bulunmaktadır. Buna uzaklık mani değildir. Bunun örnekleri çoktur. Mesela: Veysel Karanî hazretleri [rahmetullahi aleyh] Rasulullah Efendimiz'i [sallallahu aleyhi vesellem] hiç görmediği halde muhabbet ve ruhaniyet yoluyla kendisinden özel terbiye ve feyiz almıştır. Efendimiz [sallallahu aleyhi vesellem] onu ashabına anlatmış, ismini vermiş, sıfatlarından bahsetmiştir. Ayrıca Hz. Ömer ile Hz. Ali'ye [radiyallahu anhüm] onu ziyaret etmelerini emretmiş ve onlara şu tavsiyede bulunmuştur:

"Onunla karşılaştığınız zaman sizin için istiğfar etmesini isteyin ki Allah sizi affetsin" ¹

İşte bu hale temiz ruhların tanışması, kaynaşması ve yardımlaşması denir. Zaten rabîta birbirini seven ve özleyen ruhların buluşmasından ibarettir.

Kur'an ve Sünnet esasları üzere kurulan tasavvuf terbiyesi dinin bir parçasıdır; hem de en kıymetli vazifeyi gören bir parçasıdır. Çünkü tasavvufun konusu insandır. İnsanın hayat merkezi olan kalbidir. Hedefi, insanın güzel ahlaka ulaşması; metodu Hz. Peygamber'in [sallallahu aleyhi vesellem] tercihi ettiği sohbet metodudur. Sermayesi ise ilâhi aşk, ihlâs, zikir, dua, edep ve gözyaşdır.

Rabîta bir tefekkürdür. Kalbin en önemli vazifesi de tefekkür yoluyla uyanmak ve Hak Teâlâ'ya bağlanmaktır. Muhabbetli bir gönülle mürşidin kalbine yönelmek, ihlâsla ihtiyacını dile getirmek, samimiyetle yardım talep etmek, sabır ve edeple kalbin kapısında beklemek gerekir. Bu durumda kalp kalbe açılır, birinden diğerine nur intikal eder, ilim geçer, feyiz akar, sevgi yayılır.

Resûlullah'a [sallallahu aleyhi vesellem] çok muhabbet duyup ona tam tâbi olmaları hasebiyle rabîta, ashâb-ı kirâmın [radiyallahu anhüm] hayatında aslı itibariyle (düşünme, kalbî irtibat ve muhabbet) bulunmaktadır. Yine rabîta, tâbiîn ve tebeu't-tâbiîn [rahmetullahi aleyhim] neslinde de aslı itibariyle varlığını sürdürmüştür. Mesela Üveys el-Karanî [rahmetullahi aleyh] gibi. Üveys el-Karanî [rahmetullahi

¹ Ebû Nuaym, Hilyetü'l- Evliya, 2/96-100; Hakim, Müstedrek, 3/403-404.

aleyh] Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] ile hiç karşılaşmamış ve onu hiç görmemiştir. Fakat Resûlullah'a [sallallahu aleyhi vesellem] çokça muhabbeti ve onu devamlı düşünüp rabita etmesi, Üveys el-Karanî'yi [rahmetullahi aleyh] bu dereceye ulaştırmıştır.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri [kuddise sirruhû] şöyle buyurmuştur:

"Rabita, yüce Nakşibendiyye tarikatının önemli bir esasıdır. Ashâb-ı kirâm'da da [radiyallahu anhum] aslı itibariyle mevcuttur. Rabita, Kur'ân-ı Kerîm ve sünnet-i seniyyeye sınıksız tutunmadan sonraki en büyük vuslat sebebidir. Rabitayı, rabitanın keyfiyetini bilmeyip hakikatine ve delillerine vâkif olmayanlar inkâr eder." ²

Rabita bir ibadet değildir; kalbi ibadete hazırlamak için kullanılan bir metottur. Rabita, Kur'an'da ve sünnette emredilen tefekkürün bir çeşididir. Bu anlamda bir nevi murakabedir. Allah Teâlâ'nın zatı dışında şeriatın izin verdiği her şey tefekküre konu edilebilir. Çünkü hadisler, Allah'ın bizzat şeklini düşünmeyi yasaklamıştır.

Meşguliyetler ve dünya yükü artıp insanların kalpleri değişince dünyaya ilgi ahirete ilgiyi geçti. Dünya ahirete tercih edildi. Sadakat ve ihlâs azaldı. Böylece kalpleri ihya edip insanları bu kusurlardan temizleyecek bir amele ihtiyaç duyuldu. Rabbânî âlimler ve mürşidler de rabitada nefis terbiyesi ve kalp temizliği gibi birçok hayır görünce rabitaya yöneldi.

Ruhlar, beden elbisesine büründükten sonra latif âlemini özler. Mürid, bunu ve daha fazlasını kalpleri salihleri sevmeye yaklaştıran ve ruhları arasında ülfet kuran rabitada bulur. Böylece rabita onları hem dünya hem de ahirette saadete ulaştırır.

Rabita Nakşibendiyye, Kadiriyye, Kübreviyye, Sühreverdiyye, Halvetiyye ve Şâzeliyye tarikatlarında vardır.

Kadiriyye tarikatının kurucusu Şeyh Seyyid Abdülkadir-i Geylânî [kuddise sirruhû] rabita hakkında şöyle buyurmuştur:

"Sâlik için tarikat, Allah dostlarını kalben rabita etmesidir. Sâlik rabita sebebiyle onlardan manen fayda görür. Zâhiren fayda görmemesinde bir sakınca yoktur." ³

Mevlânâ Ubeydullah Ahrâr [kuddise sirruhû] anlatıyor:

"Mevlânâ Yakub'dan [kuddise sirruhû] izin istediğimde bana tüm Nakşibendiyye esaslarını anlattı. Rabita esasına gelince şöyle buyurdu: 'Bu esası öğretmekten hiç korkma! Manen uygun olanlara bu esası anlat.'" ⁴

Yine Ubeydullah Ahrâr [kuddise sirruhû] şöyle buyurmuştur:

"Sohbet yalnızca sûreten birliktelik yapmak ve gözle görmekle sınırlanamaz. Aksine müridin sohbeti dâimî kılması ve sûretten manaya geçmesi gerekir ki vasıta onun nazarında dâimî olsun." ⁵

İmâm-ı Rabbânî [kuddise sirruhû] şöyle buyurmuştur:

² Gavsı Sani Sohbetler, 58.

³ El Minhacüs Seni, 242.

⁴ Fahreddin Ali Safî, Reşehât, S. 312.

⁵ Fahreddin Ali Safî, Reşehât, S. 316.

"Müridin zorlanmadan şeyhe rabita yapabilmesi, müşid ile mürid arasında tam bir münasebete işaret eder. Aralarındaki bu münasebet, faydaya sebep olur. Zaten rabita yolundan daha yakın bir yol yoktur. Ne mutlu bu saadete kavuşmuş olana!"⁶

Rabitanın Adabı

Hayatta olan kâmil müşide yapılan rabita üç kısma ayrılır:

1. Hayalî rabita: Bu rabita, müridin arkadaşlarıyla konuşurken veya yemek yerken ya da buna benzer durumlarda bile devamlı şeyhinin yanında olduğunu düşünmesidir.

2. Sûret/tasavvur rabitası: Bu rabita, ramazan ayı dışında müridin akşam ve yatsı namazları arasında yapması gereken rabitadır. Ramazan ayında ise öğle ve ikinci namazları arasında yapılır. En az beş dakika, en fazla yatsı vaktine kadar yapılır (ramazan ayında en fazla ikindiye kadar yapılır).

Rabitanın Akşam Ve Yatsı Arasında Yapılmasının Hikmeti

Şeyh Abdurrahman Tâhî [kuddise sırruhû] şöyle buyurmuştur:

"Akşam ile yatsı vaktinin arasını ihya etmek Nakşibendiyye sâdâtının çok önem verdiği meselelerdendir."⁷

Bunun birkaç sebebi vardır:

• Akşam ve yatsı vakti arasını namaz veya Allah Teâlâ'nın zikri gibi ibadetler ile ihya edilmesinin müstehap olması,

• İnsanların bu vakitte gaflette olması. Zira Allâme Muhammed b. Muhammed el-Hüseynî ez-Zebîdî [rahmetullahi aleyh] de şöyle buyurmuştur:

"Nefis bu vakitte istirahat ve yiyip içmeye bağımlıdır."⁸

• Allah dostlarının ve Şeyhlerin ruhları [kuddise sırruhüm] bu vakitlerde doğu ve batıda dönüp durur. Kendilerinden birini rabita edeni gördüklerinde şeyhin ruhu orada durur ve bu müride yönelir. Diğer şeyhlerin ruhları da durur, nazar eder ve bu müride yönelirler. Neticede bu müride tüm şeyhlerden bereket hâsıl olur.⁹

Kısacası bu vakit, en şerefli ve en faziletli vakitlerden biridir. Dolayısıyla bu vakti ibadetle geçirip gaflet ve tembellikten kaçınmak gerekir.

3. Huzur rabitası: Bu rabita, müridin kendisini terbiye eden şeyhinin huzurundayken yaptığı rabitadır. Bu rabitanın yapılışı da şeyhi hayal etme hususunda sûret rabitası gibidir. Fakat sûret rabitasında şart koşulan âdaplar bu rabitada şart değildir.¹⁰

Rabitanın Faydaları

• Şeyhin ahlâkı ile ahlâklanmak

⁶ İmâm-I Rabbânî, Mektûbât, 1/160 (187. Mektup).

⁷ Abdurrahman Tâhî, Mektûbât, S. 32 (18. Mektup).

⁸ Zebîdî, İthâfû's-Sâde, 3/616.

⁹ Hasan Hilmi Dağıstânî, Telhîsü'l-Maârif, S. 223.

¹⁰ El Minhacüs Seni, 247.

- Terakki (manevi ilerleme) ve feyzin devamı

Seyyid İbrahim Fasih el-Bağdâdî [kuddise sırruhû] şöyle buyurmuştur:

"Birçok müridin feyiz ve terakkiden kesilmesinin sebebi, teslimiyet, itaat, sadık muhabbet ve itikadla şeyhlerine kalp rabitası yapmamalarıdır." ¹¹

- Şeytanın vesveselerinden korunma

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri [kuddise sırruhû] şöyle buyurmuştur:

"Rabita, bu yolun en büyük rükün ve direğidir. Nefsi terbiye eder ve şeytanı kaçıtır. Rabita, bütün feyizlerin gerçek sahibi olan Allah Teâlâ'dan gelen ilâhî feyizlerin kaynağıdır. Üstelik şanı yüce olan Rabb'ine vâsıl olmaya, ulaşmaya vesiledir." ¹²

Molla Cami Hazretleri [kuddise sırruhû] şöyle buyurmuştur:

"Teslimiyetle yapılan bir rabita, kalbi uyandırmak, onu zikre geçirmek, şeytanın aldattıcılıklarından korumak için bir yoldur. Rabita, kalbe atılan vesvese oklarını engellemek, kalbe gelen kötü düşünceleri defetmek için bir usuldür." ¹³

Şeyh Allâme Hasan Hilmi en-Nakşibendî [kuddise sırruhû] şöyle buyurmuştur:

"Tarikata girip ibadetle meşgul olan kişi şeytanların düşmanı olur. Bu durumda onu şeytanlardan devamlı koruyacak birine ihtiyaç duyar. İşte bu sebeple şeyh, müridi şeytanların vesvese ve tahriklerinden koruması için ona yaklaşan şeytanları Allah'ın nurunu üzerinde bulunduran kâmil bir şeyhe rabita yapmasını emreder. Şeytanlar, kâmil bir şeyhe devamlı rabita yapan bu müridi helâk edecek bir fırsat olmadığını ve ona yaklaştıklarında zarar veremeyeceklerini öğrendiklerinde ümitlerini keserek onu kendi haline bırakırlar." ¹⁴

- İhlâs, muhabbet ve teslimiyeti tamamlaması

Şeyh Abdurrahman Tâhî [kuddise sırruhû] şöyle buyurmuştur:

"Nakşibendiyye tarikatının dayanağı, ihlâs, muhabbet ve teslimiyettir. Bu hasletler arttıkça bunlara sahip olan kişinin terakkisi, Allah Teâlâ'ya vuslat ve yakınlığı da artar. Bunlar tamamlandığında ise maksat hâsıl olur. Bu maksat, yakînî iman ve müşahededir. Nakşibendiyye sâdâtı [kuddise sırruhüm] bu hasletlerin tamamlanabilmesi için bazı âdâplar belirlemiştir. Bunlardan biri imkân varsa hissî sohbettir (zâhirî beraberliktir). Eğer imkân yoksa sohbeti manevi olarak yapmaktır ki bu rabitadır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

'Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve sadıklarla beraber olun'" (Tevbe 9/119). ¹⁵

Yine bir gün Abdurrahman-ı Tâhî hazretleri rabita üzerine şöyle buyurmuştur:

"1. Mürid, şeyhini Allah'a [celle celâluhû] vâsıl eden bir vesile, rehber olarak düşünür.

¹¹ İbrahim Fasîh Haydarî, Tuhfetü'l-Uşşâk, S. 18.

¹² Halidiyye Risalesi, 87.

¹³ Sırlar Denizi, 236.

¹⁴ Hasan Hilmi Dağıstânî, Tenbîhü's-Sâlikîn, S. 398-399.

¹⁵ Abdurrahman Tâhî, Mektûbât, S. 45-46 (22. Mektup).

2. Mürîd, şeyhini kendisi için bir ayna kabul eder.
3. Mürîd, kendisini şeyhinde fâni olmayı düşünür."

Dr Ahmet Çağıl abi rabıta ile ilgili şöyle anlatıyor:

"Tasavvufta rabıta denilince şu anlaşılır: Kalbi, bu tür dünyevi arzu ve isteklerden kurtarıp kâmil bir mürşidin şahsında rahmani tecellileri hayale getirmektir. Herhangi bir şeyi düşünmek, gönülden ona sevgi beslemek, o şeyin elde edilmesine fırsat tanır. Özellikle düşünceyi, o arzu edilen şey üzerinde yoğunlaştırmak işi kolaylaştırır. İstenilenin elde edilmesini sağlar. Eğer bu istek, Allah'ın rızasına uygun ise hem çok sevap vardır hem de ibadetten sayılır. Ama şer ise, haram ise, onun elde edilmesi zarardır. Hatta bazı alimler, bakılması haram olan şeyleri düşünüp, hayal etmenin de haram olduğunu söylerler.

Görülüyor ki alimlerimiz, kalbin kötü ve haram şeylerden arındırılıp, salih ve güzel şeylerin düşünülmesini tavsiye etmektedirler. Salih kişilerin muhabbetini kazanmaya çalışmak rabıtanın ta kendisidir. Çünkü salih kişinin yüceliğini ve muhabbetini düşünmek, kalbinde onun duygularını hissetmektir. İnsan bu duyguyla, sevdiği kişinin sohbetine koşar, isteklerini yerine getirir, istemediklerini asla yapmaz, onun ahlakıyla ahlaklanır.

Seyda Muhammed Raşid Hazretleri [kuddise sırruhû] 1993 yılında Pursaklar'da (Ankara) tövbe etmiş olan bir emekli profesörle şöyle sohbet etti:

"İbrahim Aleyhisselam devrinde (Lübnan-Mısır bölgesinde) yaşayan bir kavim, geçimlerini sığır beslemekle temin ederlerdi. Sığırları da ya tam beyaz veya tam siyah renkli olur, hiç alaca olana rastlanmazdı. Onlar da alaca olanların hasretini çekerlerdi. İçlerinden bir heykeltıraş, bir buzağı heykeli yaptı. Ve alaca renkle boyadı. Sığırların su içtikleri çeşmenin üzerine bu heykeli dikti. O çeşmeden su içen ineklerin bu hadiseden sonra yavruları alaca olmaya başladı."

Bu zat, tövbe aldıktan sonra rabıta talimatı anlatılırken, kavim sığırlarının buzağı heykeline bakarak, renklerinin yapısının değiştiğini İngilizce bir eserden kendisinin de bizzat okuduğunu söylemesi bizim de bu konuya inancımızı kuvvetlendirmiş oldu.

Müslüman, Allah'a teslim olan kimse demektir. Müslüman nefesine teslim olmaz, iman ettiği Rabb'ine boyun eğer. Onun için müslüman, her zaman nefsi ile uğraşan ve onu teslim alan biri olmalıdır."

Bâyezîd-i Bistâmî'nin [kuddise sırruhû] yanına gelen bir derviş, "Beni Allah'a yaklaştıracak bir amel tavsiye et" deyince Bâyezîd [kuddise sırruhû] ona şu nasihatte bulunmuştur.

"Allah Teâlâ'nın velî kullarını sev! Sev ki onlar da seni sevsinler. Onların gönlüne girmeye çalış! Çünkü Allâh, o âriflerin kalblerine her gün 360 defa nazar eder. Onlardan birinin kalbinde senin adını görürse, seni bağışlar."

Mevlana Gavs-ı Nizam Hazretleri [kuddise sırruhû] buyurmuştur ki:

"Rabıta, kâmil mürşidin kalbinden kendi kalbine gönül yoluyla nur ve feyiz çekmektir. Zira kâmil mürşidin kalbi, yeryüzünde ilâhî feyiz ve nur kabıdır. Gökten inen ilâhî nur, onlar vasıtasıyla yeryüzünde nasibi olanlara yayılır. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] bu kalpten şöyle haber verir:

لِكُلِّ شَيْءٍ مَعْدِنٌ ، وَمَعْدِنُ التَّقْوَى قُلُوبُ الْعَارِفِينَ

"Her şeyin bir madeni vardır; takvanın madeni de âriflerin kalpleridir." ¹⁶

Şeyh Abdurrahman-ı Tâhî'nin [kuddise sırruhû] vefat etmeden önceki hastalığı zamanındaki halini çevresindekiler şöyle anlatmaktadır:

"İnsanlara Allah rızası için iyiliği emrederek ve kötülüklerden sakındırarak tasavvuf yolunda ilerlemelerine çalışan Abdurrahman-ı Tâhî [kuddise sırruhû], on sekiz yıl kaldığı ve irşad vazifesinde bulunduğu Norşin beldesinin ahalisini davet etmekten bir an geri durmaz. Vefat etmeden önce ağır bir hastalığa yakalanmıştır. Buna rağmen hiçbir sünnet namazını ihmal etmeyip hepsini kılar. Gece ibadetini dahi bırakmaz. Halbuki bu sırada ancak dört yanına yastık dayayarak oturabilmekte, oturamazsa sırtını duvara dayamaktadır. Bu durumu kendisine hatırlatarak, "Siz hastasınız bu şekilde nafîle ibadet yapmasanız" diyenlere aldırış etmez hatta bu şekilde konuşmalarını istemez. Akşam ile yatsı arasında rabîta ile iki tulu vakti (güneşin doğması zamanı) arasındaki zikrini de bırakmamıştır."

Şeyh Abdurrahman-ı Tâhî'nin [kuddise sırruhû] şöyle buyurmuştur:

"Rabitanın gayesi nefsi öldürmektir. İnsanın nefsi tıpkı bir yılan gibidir, iki başı vardır. Biri göbeğinin altında bulunurken, diğeri alınının ortasından dışarı çıkar. Bazı hayvanlarda olduğu gibi bu yılanın da birçok ayakları ve kolları vardır. Bunlar insanın bütün vücudunu dolaşmış, ihata etmiştir. Alında bulunan, göbeğin altında bulunandan daha tehlikelidir. Rabîta, alın karşısında hayal edilerek yapılıncaya, nefis yılanının buradaki başı rabitanın bereketiyle öldürülür."

Kıssa: Kuyuya Düşen Tilki

Issız bir çölde bereketli bir kuyu vardı; bir ipin iki ucu iki kovaya bağlıydı. Yukarıdan boş kova indiğinde diğerkova kuyudan dolu olarak çıkardı. Bir zaman başıboş bir tilki oradan geçiyordu. Her nasılsa o kuyuya düşüverdi. Kuyunun dibinde kovayı görünce içine oturup kovanın ipine sıkıca tutundu.

Yaşlı bir kurt o sırada kuyunun başına geldi. Baktı ki bir tilki kuyuya düşmüş. Tilkiye, "Bizi özlediysen söyle! Ben mi ineyim yoksa sen mi çıkarsın? Bana sorarsan kuyudan senin çıkman daha iyi olur. Zira böyle bir çölde benim gibi bir dostun olması senin için daha iyi!" dedi.

Yüreği daralmış tilki, "Benim ayağım sakat, en iyisi sen aşağı in!" diye seslendi. Kurt hemen kovaya oturdu, kova da yaydan fırlayan ok gibi aşağıya inmeye başladı. Kurt hızla kuyunun dibine inerken tilki de aynı hızla yukarı çıkıyordu. Yolun yarısında birbirlerine rastladılar, göz göze geldiler. Zalim kurt, "Ey tilki! Beni yalnız bırakma!" dedi. Hilekâr tilki, "Sen git, beni aşağıda bekle, biraz sonra yanına gelirim!" diye karşılık verdi.

O zalim kurt nasıl aman bulacak; kurt ile tilki hiç dost olabilir mi? Kovalardan biri yıldırım hızıyla inerken, diğerkova fırtına gibi yukarı çıkıyordu. Kurt kuyunun dibine inmiş, tilki de yukarıdan ona bakıyordu artık. O kocamış kurdun dermanı ne olabilirdi, böyle bir halin çaresi yoktur! Ne diyelim, o kötü kurt kuyuya düştüğünde, ağzı laf yapan tilki kendini kurtardı.

Hisse:

Bedenin bir kuyudur, insan da onun içine düşmüş bir tilki; nefs-i emmare kurduna izini kaybettirmiş! İnsan ancak Allah'ın ipine sarılarak bu kuyudan kurtulabilir! ¹⁷

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri [kuddise sırruhû] şöyle buyurmuştur:

¹⁶ Süyûtî, El-Câmiu's-Sagîr, Nr. 7320.

¹⁷ Esrarname, 185.

Mürşidi rabita etmek, Peygamber Efendimiz'i [sallallahu aleyhi vesellem] devamlı müşahede etmeye/manen görmeye sebep olur. Çünkü mürşid-i kâmilde fani olmak Resûlullah Efendimiz'de [sallallahu aleyhi vesellem] fani olmanın başlangıcıdır. Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] Efendimiz'de fâni olmak ise fenâ fillâh makamının/Allah Teâlâ'da fâni olmanın başlangıcıdır. Bundan dolayı fakr ehli bazı kâmil zatlar/ehlullah, "Şayet Resûlullah [sallallahu aleyhi vesellem] göz açıp kapayıncaya kadar bizden perdelense, onu göremez hale gelsek, kendi nefsimizi kâmil müslümanlardan saymazdık" demişlerdir.

18

Hâce Ubeydullah Ahrâr [kuddise sirruhû] şöyle buyurmuştur:

"Hem bâtında hem de zâhirde velilerin sohbetine devamlı gitmek ve onlara karşı edepli olmak gerekir. Kişi, en ufak bir edebe dahi riayet etmezse, salih kimselerin gönlünden uzak düşer. Onların gönlünden uzak düştüğü için de elde ettiği hallerden mahrum kalır. Çünkü bu hal velilerin kalbinden rabita vasıtasıyla sâlikin kalbine akıtılır. Rabita kesilirse, ondan elde edilen hal de kesilir. Nitekim pek çokları velilerin sohbetinden zevk almalarına karşı bu hali koruyamamışlardır." ¹⁹

Şeyh Abdurrahman-ı Tâhî'nin [kuddise sirruhû] şöyle buyurmuştur:

"Sâdât-ı Nakşibendî rabıtayı, bütün vakitlere yaymayı âdet edinmiştir. Buna da Hz. Ebû Bekir-i Sıddîk'ın [radiyallahu anh] bütün vakitlerde rabita halinde olmasını delil olarak sunmuşlardır. Çünkü Ebû Bekir-i Sıddîk Peygamber Efendimiz'e [sallallahu aleyhi vesellem] korkarak ve utanarak, "Yâ Resûlallah! Ne yapayım, seni hacetimi giderme anında bile düşünüyorum" demiş ve Resûl-i Ekrem de [sallallahu aleyhi vesellem], "O ben değilim, benim ruhaniyetimdir" buyurmuştur." ²⁰

Rabitanın maksadı, mürşidle beraber olup kalbi uyandırmaktır. Rabita, kalbe girmek isteyen düşmanlara karşı mürşidi destek edinmek ve onun yardımıyla tehli keden korunmak, mürşid vesilesiyle çekilecek sevgi ve feyiz ile kalbi kuvvetlendirmek ve Allah yolunda ayakta durmaktır.

Mürşid üzerinden gelecek bütün sevgi, feyiz, nur ve manevi ilimler aslında yüce Allah'ın rahmeti ve mülküdür. Bu rahmeti çekmek, onu muhafaza etmek ve hakkını vermek için kalbin terbiyeden geçmesi gerekir. Terbiye edilmiş kalp türlü ihsanlara ulaşır.

Kâmil insanlarla manen dostluk kuranlar ve onların anıldıkları sohbet meclislerinde bulunanlar, ne kadar günahkâr olurlarsa olsunlar, manevi feyizleriyle kalplerindeki katılık yok olur.

Menkıbe

Bir gün Gazneli Sultan Mahmud, Allah'ın kâmil velisi Ebû'l-Hasan el-Harakânî hazretlerini [kuddise sirruhû] ziyarete gelmişti. Sultan ona, Bayezid-i Bistâmî hazretleri [kuddise sirruhû] hakkındaki düşüncelerini sordu. Ebû'l-Hasan Harakânî hazretleri [kuddise sirruhû] şöyle dedi:

- O öyle bir zattır ki onu gören kimse hidayete ulaşır ve saadeti elde eder, dedi. Sultan Mahmud bu cevabı, haddi aşan bir ifade olarak gördü:

- Bu nasıl olur? Ebû Cehil bile Peygamber Efendimiz'i [sallallahu aleyhi vesellem] gördüğü halde sapıklıktan kurtulamadı, dedi. Ebû'l-Hasan Harakânî hazretleri [kuddise sirruhû],

¹⁸ Halidiyye Risalesi, 54.

¹⁹ Kalbin Huzuru, 43.

²⁰ Mektubat-ı Seyda-i Tahi, 77.

- O, Peygamber Efendimiz'e [sallallahu aleyhi vesellem] Allah'ın resûlü olarak değil, Ebû Tâlib'in yetimi Muhammed diye baktı, buyurdu. Eğer Resûlullah'ı, Allah'ın resûlü olarak görseydi hidayete ererdi. Ve bu sözlerine delil olarak şu âyeti okudu:

وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ

"Onların sana baktıklarını görürsün. Halbuki onlar, (kalp gözleri ve basiretleri kör olduğu için) seni (asfî hüviyetinle) göremezler." (A'râf 7/198)

Daha sonra şöyle devam etti:

- Peygamber Efendimiz'i [sallallahu aleyhi vesellem] baş gözüyle görmüş olmak, insanı hidayete erdirmez. Ona kalp ve sır gözüyle (ibret ve muhabbet nazarıyla) bakılırsa bu saadete ulaşılır. İşte kim, Bayezid-i Bistâmî'yi [kuddise sırruhû] bu mana gözüyle görür ve ondaki marifet ilminden nasiplenirse saadeti elde etmiş olur.²¹

Gavs-ı Cihan Hazretleri [kuddise sırruhû] şöyle buyurmuştur:

"Nakşîlik, halkın içinde kalp ve ruh yoluyla hakka gitmektir. Bu tasavvuftur. Peygamber Efendimiz [sallallahu aleyhi vesellem] hem ruh hem de bedenle Rabb'ine gitmiştir.

Hatme, rabita ve vird bizim yolumuzun esaslarıdır. Bunlardan birini yapan kapımızın önündedir. İkisini yapanın eli elimizdedir. Üçünü yapanın eli cebimizdedir, ne isterse alsın."²²

Bir gün Gavs-ı Cihan hazretlerine [kuddise sırruhû], "Efendim, kalp tasfiyesi nasıl olur?" diye sorulur. Şöyle cevap verir:

"Amel-i salih yapacaksınız, terketmeksizin her gün virdlerinizi çekeceksiniz, rabita yapacaksınız; ondan sonra her şey olur. Sûfîlerde iki manevi hastalık bulunur. Bunlar şöyledir:

1. Benlik hastalığı. Bunun ilacı mürşid rabitasıdır.

2. Tûl-i emel. Bunun ilacı ölüm rabitasıdır."²³

Allahu Teala kalbimize ve gönlümüze sadatları yerleştirsin. Cümlemizi sadıklar ile beraber olanlardan eylesin. Amin.

و اخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين

²¹ Ferîdüddin Attâr, Tezkiretü'l-Evliyâ, S. 678; İsmail Hakkı Bursevî, Rûhu'l-Beyân, II, 297.

²² Gavsı Sani Sohbetler, 53.

²³ Gavsı Sani Sohbetler, 59.